

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ก. ผลการวิเคราะห์แบบสอบถาม

หลังจากนำแบบสอบถามโน้ตค้นการมีส่วนร่วมทางการเมืองไปสอบจริงกับกลุ่มตัวอย่างประชากรที่เลือกไว้สำหรับการวิจัยนี้แล้ว ผู้วิจัยนำคำตอบแบบสอบถามดังกล่าวมาวิเคราะห์ ได้ผลดังนี้ คือ

1. วิเคราะห์แบบสอบถามโน้ตค้นการมีส่วนร่วมทางการเมือง เพื่อหาอำนาจ-
จำแนกและระดับความยากของคำถามแต่ละข้อ และเพื่อตรวจคุณภาพของแบบสอบถามที่แก้ไข
แล้ว และนำมาใช้จริง โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์อย่างเดียวกันกับที่เขียนไว้ในบทที่ 3 ได้
ผลดังปรากฏในภาคผนวก

2. หากค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของแบบสอบถามโน้ตค้นการมีส่วนร่วมทางการเมือง
ดังกล่าวจากผลการสอบกลุ่มตัวอย่างที่เลือกไว้สำหรับการวิจัยนี้ การหาค่าสัมประสิทธิ์ความ
เที่ยง ใช้สูตรของ คูเคอร์ ริชาร์ดสัน 21¹ (Kuder Richardson 21) สูตรในการคำนวณ
มีดังนี้

$$R_{kr21} = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{M(n-M)}{n(S.D.)^2} \right]$$

R_{kr21} = Reliability

n = จำนวนข้อของแบบสอบถาม (35)

M = มัธยิมเลขคณิตของคะแนนแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง

$(S.D.)^2$ = ค่าความแปรปรวนของคะแนนของกลุ่มตัวอย่าง

(ดูวิธีคำนวณในภาคผนวก)

¹George Sorchs Adam, op. cit., p. 78.

สัมประสิทธิ์ความเที่ยงจากที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ .7949

จากจำนวนนักเรียน 225 คน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากร นักเรียนทำข้อสอบถูก
ได้คะแนน โดยเฉลี่ย 24.23 คะแนนจาก 35 คะแนน จำแนกเป็นกลุ่มสูง 100 คน หรือ
ร้อยละ 44.44 และกลุ่มต่ำ 125 คน หรือร้อยละ 55.56

3. เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองกับ
สภาพแวดล้อมทางบ้าน โดยวิธีหาค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว² (One Way -Analysis
of Variance)

(คู่วิธีคำนวณในภาคผนวก)

ตารางที่ 3 สรุปผลการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนผลการสอบของนักเรียนจำแนก

ตามระดับการศึกษาของบิดา (Summary: Analysis of Variance)

การศึกษาของบิดาของนักเรียนที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกออกเป็น 3 ระดับ คือ การ
ศึกษาที่ มีร้อยละ 23.44 การศึกษาปานกลาง มีร้อยละ 31.25 และการศึกษาต่ำ มีร้อยละ
45.31

แหล่งความแปรปรวน	SS.	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	22.640	2	11.320	.378
ภายในกลุ่ม	6,652.400	222	29.966	
ผลรวม(Total)	6,675.040	224		

$$P < .05 \quad \left[.05 F_{2,222} = 3.04 \right]$$

²Allen L. Edwards, op. cit., pp. 316 - 321.

ค่า F ที่คำนวณได้ไม่มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 แสดงว่าโดยเฉลี่ยนักเรียนทั้ง 3 กลุ่มที่ปีคามมีการศึกษาต่างกันมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่แตกต่างกัน ซึ่งจากการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่เกี่ยวกับระดับการศึกษาของบิดา

ตารางที่ 4 สรุปผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนผลการสอบของนักเรียนจำแนกตามรายได้ของบิดามารดา (Summary : Analysis of Variance)

รายได้ของบิดามารดาของนักเรียนที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกออกเป็น 3 ระดับ คือ รายได้สูง มีร้อยละ 31.88 รายได้ปานกลาง มีร้อยละ 25.00 และรายได้ต่ำ มีร้อยละ 43.12

แหล่งความแปรปรวน	SS.	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	106.746	2	53.373	1.661
ภายในกลุ่ม	7,132.613	222	32.129	
ผลรวม (Total)	7,239.359	224		

$$P < .05 \quad [.05 F_{2,222} = 3.04]$$

ค่า F ที่คำนวณได้ไม่มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 แสดงว่า โดยเฉลี่ยนักเรียนทั้ง 3 กลุ่มที่ปีคามารดาที่มีรายได้ต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่แตกต่างกัน ซึ่งจากการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่เกี่ยวกับรายได้ของบิดามารดา

ตารางที่ 5 สรุปผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนผลการสอบของนักเรียนจำแนกตามอาชีพของบิดา (Summary : Analysis of Variance)

อาชีพของบิดาของนักเรียนที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกออกเป็น 3 ประเภท คือ ข้าราชการ มีร้อยละ 25.94 ค้าขายลงทุน มีร้อยละ 31.56 และทำงานอิสระและอื่น ๆ มีร้อยละ 42.50

แหล่งความแปรปรวน	SS.	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	34.335	2	17.167	0.732
ภายในกลุ่ม	5,207.013	222	23.455	
ผลรวม (Total)	5,241.348	224		

$$p < .05 \quad [.05 F_{2,222} = 3.04]$$

ค่า F ที่คำนวณได้ไม่มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 แสดงว่า โดยเฉลี่ยนักเรียนทั้ง 3 กลุ่มที่มีบิดามีอาชีพต่างกันมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่แตกต่างกัน ซึ่งจากการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่เกี่ยวข้องกับอาชีพของบิดา

ข. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นประเด็นสำคัญต่าง ๆ ที่มีต่อมโนทัศน์การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในกลุ่มตัวอย่างประชากรชายหญิง จำนวน 225 คน จาก 8 โรงเรียนตามวิธีดำเนินงาน ดังได้กล่าวไว้ในบทที่ 3 แล้ว ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา ร้อยละ 93.75 มาวิเคราะห์คำตอบ โดยหาอัตราร้อยละของแบบสอบถามประเภทเลือกตอบ (Multiple choice) และ

ทดสอบค่าไคสแควร์ ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 6 ชาวที่นักเรียนชอบติดตามอ่านในหนังสือพิมพ์

ข้อที่	ชาวที่ชอบติดตามในหนังสือพิมพ์	กลุ่มนักเรียนจำแนกตามผลการสอบ		รวม
		สูง	ต่ำ	
1	ชาวสังคม	29.00 (29)	25.60 (32)	27.11 (61)
2	ชาวชาวบ้าน	5.00 (5)	12.80 (16)	9.33 (21)
3	ชาวการเมือง	40.00 (40)	37.60 (47)	38.67 (87)
4	ชาวกีฬา	12.00 (12)	12.00 (15)	12.00 (27)
5	ชาวเศรษฐกิจ	14.00 (14)	12.00 (15)	12.89 (29)
	รวม	100.00 (100)	100.00 (125)	100.00 (225)

จากตารางที่ 6 พบว่านักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 38.67 ชอบติดตามชาวเกี่ยวกับการเมือง อันดับรองลงมาคือร้อยละ 27.11 ชอบติดตามชาวสังคม ร้อยละ 12.89 ชอบติดตามชาวเศรษฐกิจ ร้อยละ 12.00 ชอบติดตามชาวกีฬา และนักเรียนจำนวนน้อยที่สุดเพียงร้อยละ 9.33 ชอบติดตามชาวชาวบ้าน แต่เมื่อเปรียบเทียบระหว่างนักเรียนกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ พบว่าไม่แตกต่างกันมากนักในการติดตามชาวเกี่ยวกับการเมือง คือขณะที่มีนักเรียนกลุ่มสูงร้อยละ 40.00 นั้น มีนักเรียนกลุ่มต่ำร้อยละ 37.60 ชอบติดตามชาวประเภทเดียวกัน ส่วนชาวอื่น ๆ ที่รองลงมา ก็เช่นเดียวกัน ยกเว้นชาวชาวบ้านซึ่งนักเรียนกลุ่มสูงชอบติดตามน้อยกว่านักเรียนกลุ่มต่ำ คือร้อยละ 5.00 และร้อยละ 12.80 ตามลำดับ

ตารางที่ 7 หัวข้ออภิปรายที่นักเรียนชอบฟัง

ข้อที่	หัวข้ออภิปรายที่ชอบฟัง	กลุ่มนักเรียนจำแนกตามผลการสอบ		รวม
		สูง	ต่ำ	
1	การเมือง	38.00 (38)	36.80 (46)	37.33 (84)
2	เศรษฐกิจ	9.00 (9)	12.80 (16)	11.11 (25)
3	สังคม	32.00 (32)	20.80 (26)	25.78 (58)
4	บันเทิง	11.00 (11)	15.20 (19)	13.33 (30)
5	อื่น ๆ *	10.00 (10)	14.40 (18)	12.44 (28)
	รวม	100.00 (100)	100.00 (125)	100.00 (225)

จากตารางที่ 7 พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 37.33 ชอบฟังการอภิปรายในหัวข้อที่เกี่ยวกับการเมือง อันที่จริงลงมาคือร้อยละ 25.78 สังคม ร้อยละ 13.33 บันเทิง และหัวข้ออภิปรายที่นักเรียนชอบฟังจำนวนน้อยที่สุดมีเพียงร้อยละ 11.11 คือเศรษฐกิจ นอกนั้นร้อยละ 12.44 เป็นหัวข้ออภิปรายเกี่ยวกับเรื่องอื่น ๆ แต่เมื่อเปรียบเทียบระหว่างนักเรียนกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำพบว่า แทบไม่แตกต่างกันในการฟังการอภิปรายในหัวข้อที่เกี่ยวกับการเมือง คือขณะที่นักเรียนกลุ่มสูงชอบฟังร้อยละ 38.00 นักเรียนกลุ่มต่ำชอบฟังเรื่องเดียวกันร้อยละ 36.80 ส่วนหัวข้ออื่น ๆ ที่จริงลงมาก็เช่นเดียวกัน ยกเว้นหัวข้อที่เกี่ยวกับสังคมที่นักเรียนกลุ่มสูงชอบฟังมากกว่านักเรียนกลุ่มต่ำคือร้อยละ 32.00 และร้อยละ 20.80 ตามลำดับ

* อื่น ๆ ได้แก่หัวข้ออภิปรายเกี่ยวกับ กีฬา ธุรกิจ

ตารางที่ 8 ประเภทของนิทรรศการที่นักเรียนชอบดู

ข้อที่	ชอบคูนิทรรศการประเภท	กลุ่มนักเรียนจำแนกตามผลการสอบ		รวม
		สูง	ต่ำ	
1	การแสดงสินค้า	31.00 (31)	43.14 (44)	37.12 (75)
2	การเมือง	24.00 (24)	12.75 (13)	18.31 (37)
3	เศรษฐกิจ	3.00 (3)	7.84 (8)	5.45 (11)
4	สังคม	20.00 (20)	7.84 (8)	13.87 (28)
5	อื่น ๆ *	22.00 (22)	28.43 (29)	25.25 (51)
	รวม	100.00 (100)	100.00 (102)**	100.00 (202)

จากตารางที่ 8 พบว่านักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 37.12 ชอบคูนิทรรศการเกี่ยวกับการแสดงสินค้า อันดับรองลงมาคือร้อยละ 18.31 นิทรรศการการเมือง ร้อยละ 13.87 นิทรรศการสังคม และร้อยละ 5.45 นิทรรศการเศรษฐกิจ นอกนั้นร้อยละ 25.25 เป็นนิทรรศการประเภทอื่น ๆ แต่เมื่อเปรียบเทียบระหว่างนักเรียนกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำพบว่าแตกต่างกันในการคูนิทรรศการการ แสดงสินค้า คือนักเรียนกลุ่มสูงชอบน้อยกว่านักเรียนกลุ่มต่ำ คือร้อยละ 31.00 และร้อยละ 43.14 ตามลำดับ และนิทรรศการเศรษฐกิจก็เช่นกันนักเรียนกลุ่มสูงชอบน้อยกว่านักเรียนกลุ่มต่ำคือร้อยละ 3.00 และร้อยละ 7.84 ตามลำดับ แต่นิทรรศการที่เกี่ยวกับการเมือง นักเรียนกลุ่มสูงชอบมากกว่านักเรียนกลุ่มต่ำคือร้อยละ 24.00 และร้อยละ 12.75 ตามลำดับ และนิทรรศการสังคมนักเรียนกลุ่มสูงชอบมากกว่านักเรียนกลุ่มต่ำคือร้อยละ 20.00 และร้อยละ 7.84 ตามลำดับ

* อื่น ๆ ได้แก่ นิทรรศการทางวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์

** มีนักเรียนที่ตอบไม่เคยคูนิทรรศการ 23 คน

ตารางที่ 9 กิจกรรมที่นักเรียนเคยรวม

ข้อที่	กิจกรรมที่นักเรียนเคยรวม	กลุ่มนักเรียนจำแนกตามผลการสอบ		รวม
		สูง	ต่ำ	
1	การละเล่น เช่น กีฬา	35.00 (35)	28.80 (36)	31.55 (71)
2	การบันเทิง เช่น ดนตรี ละคร	12.00 (12)	28.00 (35)	20.89 (47)
3	ด้านวิชาการ เช่น อภิปรายทาง- การเมือง	31.00 (31)	24.80 (31)	27.56 (62)
4	กิจกรรมอื่น ๆ *	22.00 (22)	18.40 (23)	20.00 (45)
	รวม	100.00 (100)	100.00 (125)	100.00 (225)

จากตารางที่ 9 พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 31.55 เคยรวมกิจกรรมเกี่ยวกับการละเล่น เช่น กีฬา อันค้ำรองลงคือร้อยละ 27.56 กิจกรรมด้านวิชาการ เช่น การอภิปรายทางการเมือง ร้อยละ 20.89 กิจกรรมการบันเทิง เช่น ดนตรี ละคร นอกนั้นร้อยละ 20.00 กิจกรรมอื่น ๆ แต่เมื่อเปรียบเทียบระหว่างนักเรียนกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำพบว่าแตกต่างกันพอสมควร เกี่ยวกับกิจกรรมการละเล่น คือนักเรียนกลุ่มสูงเคยรวมร้อยละ 35.00 นักเรียนกลุ่มต่ำเคยรวมในเรื่องเดียวกันร้อยละ 28.80 และกิจกรรมด้านวิชาการก็เช่นกัน นักเรียนกลุ่มสูงเคยรวมร้อยละ 31.00 นักเรียนกลุ่มต่ำเคยรวมเรื่องเดียวกัน ร้อยละ 24.80 แต่กิจกรรมการบันเทิงนักเรียนกลุ่มสูงเคยรวมน้อยกว่านักเรียนกลุ่มต่ำ คือร้อยละ 12.00 และร้อยละ 28.00 ตามลำดับ

*กิจกรรมอื่น ๆ ได้แก่ ปลูกฝังและอนุเคราะห์

ตารางที่ 10 การแสดงออกเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองจำแนกตามผลการสอบของนักเรียน

รายการ ที่	การแสดงผล เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ทางการเมือง	ความถี่ในการแสดงออกจำแนกตามผลการสอบ												χ^2
		บ่อยมาก		บ่อย		นาน ๆ ครั้ง		ไม่เลย		\bar{X}		S.D.		
		สูง	ต่ำ	สูง	ต่ำ	สูง	ต่ำ	สูง	ต่ำ	สูง	ต่ำ	สูง	ต่ำ	
1	การพึงการอภิปราย	0.00 (0)	1.6 (2)	9.00 (9)	12.0 (15)	88.00 (88)	70.4 (88)	3.00 (3)	16.0 (20)	25	31.75	42.17	38.59	13.45**
2	การร่วมเดินขบวน	0.00 (0)	0.8 (1)	4.00 (4)	13.6 (17)	44.00 (44)	31.2 (39)	52.00 (52)	54 (68)	25	31.25	26.81	29.03	8.81*
3	การรวมกิจกรรมใน โรงเรียน	9.00 (9)	19.2 (24)	38.00 (38)	25.6 (32)	45.00 (45)	52.8 (66)	8.00 (8)	2.4 (3)	25	31.25	19.27	26.20	10.94*
4	การพึงการหาเสียง เลือกตั้ง	3.00 (3)	5.6 (7)	14.00 (14)	13.6 (17)	48.00 (48)	52.8 (66)	35.00 (35)	28.0 (35)	25	31.25	20.28	25.90	1.98

** P < .01 $.01 \chi^2 [3] = 11.34$ $.05 \chi^2 [3] = 7.82$
 * P < .05

ค่าไคสแควร์กลุ่มสูงและกลุ่มต่ำในเรื่องการแสดงออกเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และ .05 แสดงว่า การแสดงออกเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในเรื่องการพึงการอภิปราย การร่วมเดินขบวนและการรวมกิจกรรมในโรงเรียนบ่อยหรือ ไม่ขึ้นอยู่กับกลุ่มนักเรียน คือถ้านักเรียนกลุ่มสูงการแสดงออกดังกล่าวจะสูง และในทางตรงกันข้าม ถ้านักเรียน - กลุ่มต่ำการแสดงออกดังกล่าวจะต่ำ

ค่าไคสแควร์กลุ่มสูงและกลุ่มต่ำในเรื่องการแสดงออกเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 แสดงว่าการแสดงออกเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในเรื่องการฟังการหาเสียงเลือกตั้งบ่อยหรือไม่ ไม่ขึ้นอยู่กับกลุ่มนักเรียน คือนักเรียนทั้งสองกลุ่มมีการแสดงออกดังกล่าวไม่แตกต่างกันมากนัก

ตารางที่ 11 การแสดงออกเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง จำแนกตามผลการสอบของนักเรียน

รายการ ที่	การแสดงออกเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง	ความถี่ในการแสดงออกจำแนกตามผลการสอบ												χ^2
		เห็นควย อย่างยิ่ง		เห็นควย		เฉย ๆ		ไม่ เห็นควย		\bar{X}		S.D.		
		สูง	ต่ำ	สูง	ต่ำ	สูง	ต่ำ	สูง	ต่ำ	สูง	ต่ำ	สูง	ต่ำ	
1	การเดินขบวนเรียกร้อง	2.00 (2)	8.00 (10)	90.00 (90)	73.6 (92)	3.00 (3)	11.2 (14)	5.00 (5)	7.2 (9)	25	31.25	43.35	40.56	10.94*
2	การออกเสียงของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับ ไม่โทคนอายุ 18-19 ปี มีสิทธิลงคะแนน	25.00 (25)	30.4 (38)	37.00 (37)	35.2 (44)	14.00 (14)	16.0 (20)	24.00 (24)	18.4 (23)	25	31.25	9.42	11.59	1.61

$$P < .05 \quad [.05 \chi^2 [3] = 7.82]$$

ค่าไคสแควร์กลุ่มสูงและกลุ่มต่ำในเรื่องการแสดงออกเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 แสดงว่าการแสดงออกเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในเรื่องการเดินขบวนเรียกร้องว่าเห็นควยหรือไม่ขึ้นอยู่กับกลุ่มนักเรียน คือนักเรียนกลุ่มสูงการแสดงออกดังกล่าวจะสูง และในทางตรงกันข้าม ถ้านักเรียนกลุ่มต่ำการแสดงออกดังกล่าวจะต่ำ

ค่าไคสแควร์กลุ่มสูงและกลุ่มต่ำในเรื่องการแสดงออกเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 แสดงว่าการแสดงออกเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในเรื่องการออกเสียงของสมาชิกสภานิติบัญญัติเกี่ยวกับการไม่โทษอายุ 18 - 19 ปี มีทิศทางที่จะเห็นว่าเห็นด้วยหรือไม่ ไม่ขึ้นอยู่กับกลุ่มนักเรียน คือนักเรียนทั้งสองกลุ่มมีการแสดงออกดังกล่าวไม่แตกต่างกันมากนัก

ตารางที่ 12 การแสดงออกเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง จำแนกตามผลการสอบของนักเรียน

รายการที่	การแสดงออกเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง	ความถี่ในการแสดงออกจำแนกตามผลการสอบ												χ^2
		สนใจมาก		สนใจ		เฉย ๆ		ไม่สนใจ		\bar{X}		S.D.		
		สูง	ต่ำ	สูง	ต่ำ	สูง	ต่ำ	สูง	ต่ำ	สูง	ต่ำ	สูง	ต่ำ	
1	กิจกรรมในโรงเรียน	21.00 (21)	16.8 (21)	64.00 (64)	58.4 (73)	14.00 (14)	15.2 (19)	1.00 (1)	9.6 (12)	25	31.25	27.29	28.10	7.98*
2	การเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารนักเรียน สภานักเรียน	22.00 (22)	15.2 (19)	61.00 (61)	58.4 (73)	16.00 (16)	13.6 (17)	1.00 (1)	12.8 (16)	25	31.25	25.57	27.86	11.93*

* $p < .05$ [$.05 \chi^2_{[3]} = 7.82$]

ค่าไคสแควร์กลุ่มสูงและกลุ่มต่ำในเรื่องการแสดงออกเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 แสดงว่าการแสดงออกเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในเรื่องกิจกรรมในโรงเรียนและการเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารนักเรียน สภานักเรียนว่าสนใจหรือไม่ ขึ้นอยู่กับกลุ่มนักเรียน คือถ้านักเรียนกลุ่มสูงการแสดงออกดังกล่าวจะสูง และในทางตรงกันข้าม ถ้านักเรียนกลุ่มต่ำการแสดงออกดังกล่าวจะต่ำ

ค. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามครู

เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีสอนแบบต่าง ๆ ตลอดจนวิธีสอนที่ครูใช้ในการพัฒนา มโนทัศน์การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในกลุ่มตัวอย่างประชากร จำนวน 30 คน เป็นชาย 8 คน และหญิง 22 คน จาก 8 โรงเรียนตามวิธีดำเนินงาน ดังได้กล่าวไว้ในบทที่ 3 แล้ว ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาร้อยละ 93.75 มาวิเคราะห์ค่าตอบ โดยหาค่าเฉลี่ยของความเห็นของแบบสอบถามแบบประเมินค่า (Rating scale) และหาอัตราร้อยละของแบบสอบถามประเภทเลือกตอบ (Multiple choice) การกำหนดค่าเฉลี่ยและการแปลความทำดังนี้คือ

ตารางที่ 11 - 18 แสดงวิธีสอนโดยทั่ว ๆ ไป และกิจกรรมที่ครูให้นักเรียนทำ ผู้วิจัยกำหนดคะแนนค่าเฉลี่ย (Mean) ออกเป็น 4 ระดับ ดังนี้

น้อยมาก	3	คะแนน
น้อย	2	คะแนน
นาน ๆ ครั้ง	1	คะแนน
ไม่เลย	0	คะแนน

ค่าเฉลี่ยที่ได้แปลความหมาย ดังนี้

2.55 - 3.00	น้อยมาก
1.55 - 2.54	น้อย
0.55 - 1.54	นาน ๆ ครั้ง
0.00 - 0.54	ไม่เลย

ผลการวิเคราะห์ มีดังต่อไปนี้

ตารางที่ 13 การบรรยาย

รายการ ที่	วิธีสอนของครู	รวมชายและหญิง		
		\bar{X} (N=30)	S.D.	แปลความ
1	ครูอธิบายหรือบรรยายให้นักเรียนฟัง	2.43	.63	บ่อย
2	ครูอธิบายหรือบรรยายแล้วตั้งปัญหาถามตอบ	2.03	.76	บ่อย
3	ครูอธิบายโดยยกตัวอย่างประกอบ	2.26	.78	บ่อย
4	ครูอธิบายประกอบภาพ	1.10	.66	นาน ๆ ครั้ง
5	ครูอธิบายประกอบหนังสือแบบเรียน	1.86	.86	บ่อย
6	ครูอธิบายก่อนแล้วจึงให้นักเรียนอ่านในหนังสือแบบเรียน	1.63	1.03	บ่อย
7	ครูให้นักเรียนอ่านในหนังสือแบบเรียนก่อนแล้วอธิบายเพิ่มเติม	1.30	.84	นาน ๆ ครั้ง
8	ครูบรรยายแล้วให้นักเรียนอภิปรายแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่บรรยาย	1.56	.86	บ่อย
9	ครูให้นักเรียนบรรยายประสบการณ์เดิมเพื่อส่งเสริมบทเรียน	1.43	.77	นาน ๆ ครั้ง
10	ครูอธิบายและให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจและทัศนคติตามหัวข้อที่เรียน	2.00	.91	บ่อย
11	ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปแต่ละหัวข้อและให้นักเรียนจดบันทึกลงในสมุด	2.06	.87	บ่อย
12	ครูเชิญนักการเมือง ผู้ที่สนใจเรื่องการเมือง หรือผู้ที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการเลือกตั้งมาเป็นวิทยากร	0.30	.47	ไม่เลย

จากตารางที่ 13 จะเห็นว่าวิธีสอนแบบบรรยายที่ครูใช้บ่อยคือ ครูอธิบายหรือบรรยายให้นักเรียนฟัง ครูอธิบายหรือบรรยายแล้วตั้งปัญหาตามตอบ ครูอธิบายโดยยกตัวอย่างประกอบ ครูอธิบายประกอบหนังสือแบบเรียน ครูอธิบายก่อนแล้วจึงให้นักเรียนอ่านในหนังสือแบบเรียน ครูบรรยายแล้วให้นักเรียนอภิปรายแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่บรรยาย ครูอธิบายและให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมให้นักเรียน เกิดความรู้ความเข้าใจและทัศนคติตามหัวข้อที่เรียน และครูและนักเรียนช่วยกันสรุปแต่ละหัวข้อและให้นักเรียนจดบันทึกลงในสมุด วิธีสอนแบบบรรยายที่ครูใช้นาน ๆ ครั้งคือ ครูอธิบายประกอบภาพ ครูให้นักเรียนอ่านในหนังสือแบบเรียนก่อนแล้วอธิบายเพิ่มเติม และครูให้นักเรียนบรรยายประสบการณ์ที่ส่งเสริมบทเรียน และวิธีสอนแบบบรรยายที่ครูไม่เคยใช้เลยคือ ครูเชิญนักการเมือง ผู้ที่สนใจเรื่องการเมือง หรือผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับการเลือกตั้งมาเป็นวิทยากร

ตารางที่ 14 การใช้หนังสือแบบเรียน

รายการ ที่	วิธีสอนของครู	รวมชายและหญิง		
		\bar{X} (N=30)	S.D.	แปลความ
1	ครูใช้หนังสือแบบเรียนเล่มเดียว	0.93	1.17	นาน ๆ ครั้ง
2	ครูใช้หนังสือแบบเรียนหลายเล่มจากหลายสำนักพิมพ์	2.26	.87	บ่อย
3	ครูสอนเนื้อเรื่องตามลำดับบทเรียนในหนังสือ	1.66	.99	บ่อย
4	ครูเลือกเรื่องสอนตามความเหมาะสมจากแบบเรียน	2.10	.96	บ่อย
5	ครูเลือกเรื่องสอนตามความเหมาะสมเกี่ยวข้องกับวิชาอื่น	2.00	.83	บ่อย
6	ครูทำเอกสารเสริมประสบการณ์ของนักเรียน	1.00	.87	นาน ๆ ครั้ง

ตารางที่ 14 (ต่อ)

รายการ ที่	วิธีสอนของครู	รวมชายและหญิง		
		\bar{X} (N=30)	S.D.	แปลความ
7	ครูพยายามโยง เนื้อเรื่องจากแบบเรียนมาสู่ ประสบการณ์ของ เด็ก	2.30	.70	น้อย
8	ให้นักเรียนอภิปรายความหมายของคำว่า "ประชาธิปไตย" จากหนังสือแบบเรียน	1.43	.68	นาน ๆ ครั้ง
9	ให้นักเรียนอ่านหนังสือเกี่ยวกับการปกครอง ระบอบประชาธิปไตย การส่งเสริมประชาธิปไตย จากหนังสืออ่านประกอบ บทความ หรือเอกสาร ต่าง ๆ	1.83	.79	น้อย
10	ให้นักเรียนอ่านหนังสือค้นคว้าเพิ่มเติมจากแหล่ง วิทยากรต่าง ๆ	1.86	.78	น้อย

จากตารางที่ 14 จะเห็นว่าการใช้หนังสือแบบเรียนที่ครูใช้บ่อยคือ ครูใช้หนังสือแบบเรียนหลายเล่มจากหลายสำนักพิมพ์ ครูสอนเนื้อเรื่องตามลำดับบทเรียนในหนังสือ ครูเลือกเรื่องสอนตามความเหมาะสมจากแบบเรียน ครูเลือกเรื่องสอนตามความเหมาะสมเกี่ยวข้องกับวิชาอื่น ครูพยายามโยงเนื้อเรื่องจากแบบเรียนมาสู่ประสบการณ์ของเด็ก ให้นักเรียนอ่านหนังสือเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย การส่งเสริมประชาธิปไตยจากหนังสืออ่านประกอบ บทความ หรือเอกสารต่าง ๆ และให้นักเรียนอ่านหนังสือค้นคว้าเพิ่มเติมจากแหล่งวิทยากรต่าง ๆ และการใช้หนังสือแบบเรียนที่ครูใช้นาน ๆ ครั้งคือ ครูใช้หนังสือแบบเรียนเล่มเดียว ครูทำเอกสารเสริมประสบการณ์ของนักเรียน และให้นักเรียนอภิปรายความหมายของคำว่า "ประชาธิปไตย" จากหนังสือแบบเรียน

ตารางที่ 15 การรู้จักคิดค้นคว้าหาความรู้

รายการ ที่	วิธีสอนของครู	รวมชายและหญิง		
		\bar{X} (N=30)	S.D.	แปลความ
1	ให้นักเรียนค้นคว้าหาข้อเท็จจริงในห้องสมุด	1.90	.80	บ่อย
2	ให้นักเรียนค้นคว้าหาข้อเท็จจริงโดยการสัมภาษณ์	0.90	.92	นาน ๆ ครั้ง
3	ให้นักเรียนค้นคว้าในห้องเรียนโดยครูเตรียมหนังสือให้	1.10	1.06	นาน ๆ ครั้ง
4	ฝึกการบันทึกย่อจากหนังสือที่ค้นคว้า	1.73	.69	บ่อย
5	ฝึกวิธีการรวบรวมความรู้และเลือกประเด็นที่สำคัญ	1.73	.74	บ่อย
6	ให้นักเรียนอภิปรายและรวบรวมปัญหาที่ควรจะต้องไปศึกษาค้นคว้า	1.53	.68	นาน ๆ ครั้ง
7	แบ่งให้นักเรียนไปศึกษาค้นคว้า	1.23	.90	นาน ๆ ครั้ง
8	ให้หัวหน้าหมู่รายงานการค้นคว้าและให้สมาชิกอื่น ๆ ซักถามเพื่อให้เกิดความเข้าใจยิ่งขึ้น	1.20	.85	นาน ๆ ครั้ง
9	ให้ทำรายงานเกี่ยวกับการไปศึกษานอกสถานที่ทั้งจากวิทยากร จากการอ่านร่วมกันอภิปรายในชั้นเรียน	0.96	.67	นาน ๆ ครั้ง
10	สรุปผลจากการอภิปรายและจากการค้นคว้าจดบันทึก	1.26	.74	นาน ๆ ครั้ง
11	ให้นักเรียนเรียงความเกี่ยวกับหลักการสำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตย	1.16	.87	นาน ๆ ครั้ง
12	ให้นักเรียนแข่งขันตอบปัญหาความรู้รอบตัว	1.30	.88	นาน ๆ ครั้ง

ตารางที่ 15 (ต่อ)

รายการ ที่	วิธีสอนของครู	รวมชายและหญิง		
		\bar{X} (N=30)	S.D.	แปลความ
13	จัดป้ายนิเทศเสนอความรู้ใหม่ ๆ	1.16	.87	นาน ๆ ครั้ง
14	ให้นักเรียนประเมินผลการค้นคว้าซึ่งกันและกัน	0.96	.72	นาน ๆ ครั้ง

จากตารางที่ 15 จะเห็นว่าครูรู้จักคิดค้นคว้าหาความรู้ที่ครูใช้บ่อยคือ ให้นักเรียนค้นคว้าหาข้อเท็จจริงในห้องสมุด ฝึกการบันทึกย่อจากหนังสือที่ค้นคว้า ฝึกวิธีการรวบรวมความรู้และเลือกประเด็นที่สำคัญ และการรู้จักคิดค้นคว้าหาความรู้ที่ครูใช้นาน ๆ ครั้งคือ ให้นักเรียนค้นคว้าหาข้อเท็จจริงโดยการสัมภาษณ์ ให้นักเรียนค้นคว้าในห้องเรียนโดยครูเตรียมหนังสือให้ ให้นักเรียนอภิปรายและรวบรวมปัญหาที่ควรจะต้องไปศึกษาค้นคว้า แบ่งให้นักเรียนไปศึกษาค้นคว้า ให้หัวหน้าหมู่รายงานการค้นคว้าและให้สมาชิกอื่น ๆ ซักถามเพื่อให้เกิดความเข้าใจยิ่งขึ้น ให้ทำรายงานเกี่ยวกับการไปศึกษานอกสถานที่ พังจากวิทยากร จากการอ่านร่วมกัน อภิปรายในชั้นเรียน สรุปผลจากการอภิปรายและจากการค้นคว้าจดบันทึก ให้นักเรียนเรียงความเกี่ยวกับหลักการสำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ให้นักเรียนแข่งขันตอบปัญหาความรู้รอบตัว จัดป้ายนิเทศเสนอความรู้ใหม่ ๆ และให้นักเรียนประเมินผลการค้นคว้าซึ่งกันและกัน

ตารางที่ 16 การเรียนจากข่าวและเหตุการณ์ประจำวัน

รายการ ที่	วิธีสอนของครู	รวมชายและหญิง		
		\bar{X} (N=30)	S.D.	แปลความ
1	ครูโยงเนื้อเรื่องจากข่าวมาสู่บทเรียน	2.43	.73	บ่อย
2	ครูใช้เนื้อเรื่องจากข่าวประกอบการสอนในชั่วโมง	2.30	.88	บ่อย
3	ให้นักเรียนเลือกศึกษาข่าวที่สำคัญ	1.96	.89	บ่อย
4	ให้นักเรียนรู้จักตำแหน่งหน้าที่ของบุคคลจากข่าว	2.06	.78	บ่อย
5	ให้นักเรียนเล่าข่าว เหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเมือง จากหนังสือพิมพ์ วิทยุหรือโทรทัศน์	1.86	.86	บ่อย
6	ให้นักเรียนอธิบายภาพและ เหตุการณ์ที่สำคัญ จากข่าว	1.63	.93	บ่อย
7	ให้นักเรียนเปรียบเทียบแสดงความคิดเห็นและ / หรืออภิปรายข่าวและ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะนั้น	1.53	.97	นาน ๆ ครั้ง
8	ให้นักเรียนทำสรุปรวบรวมข่าวและ เหตุการณ์สำคัญ	1.16	1.02	นาน ๆ ครั้ง
9	ให้นักเรียนจัดกิจกรรมการโดยใช้ภาพและข่าว จากสื่อมวลชน	1.16	1.12	นาน ๆ ครั้ง
10	พาไปศึกษานอกสถานที่	0.46	.68	ไม่เคย

จากตารางที่ 16 จะเห็นว่าการเรียนจากข่าวและเหตุการณ์ประจำวันที่ครูใช้บ่อย คือ ครูโยงเนื้อเรื่องจากข่าวมาสู่บทเรียน ครูใช้เนื้อเรื่องจากข่าวประกอบการสอนในชั่วโมง ให้นักเรียนเลือกศึกษาข่าวที่สำคัญ ให้นักเรียนรู้จักตำแหน่งหน้าที่ของบุคคลจากข่าว ให้นักเรียนเล่าข่าว เหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเมืองจากหนังสือพิมพ์ วิทยุหรือโทรทัศน์ และให้นักเรียนอธิบายภาพและ เหตุการณ์ที่สำคัญจากข่าว การเรียนจากข่าวและเหตุการณ์ประจำวันที่ครูใช้นาน ๆ

ครั้งคือ ให้นักเรียนเปรียบเทียบแสดงความคิดเห็นและ / หรืออภิปรายข่าวและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะนั้น ให้นักเรียนทำสมุดรวบรวมข่าวและเหตุการณ์ที่สำคัญ และให้นักเรียนจัดนิทรรศการโดยใช้ภาพและข่าวจากสื่อมวลชน และที่ครูไม่เคยใช้เลยคือ การพาไปศึกษานอกสถานที่

ตารางที่ 17 การแก้ปัญหา

รายการ ที่	วิธีสอนของครู	รวมชายและหญิง		
		\bar{X} (N=30)	S.D.	แปลความ
1	ครูนำปัญหาประจำวันมาให้นักเรียนคิดวิพากษ์ วิจารณ์และหาทางแก้ปัญหา	1.73	.83	บ่อย
2	ครูนำปัญหามาให้นักเรียนอภิปรายร่วมกัน	1.53	.68	นาน ๆ ครั้ง
3	ครูสร้างสถานการณ์ให้นักเรียนคิดปัญหาที่จะเกิดขึ้น	1.40	.93	นาน ๆ ครั้ง
4	จัดกิจกรรมเกี่ยวกับการแสดงบทบาท(Role play) โดยมีปัญหาให้คิด	0.73	.74	นาน ๆ ครั้ง
5	ให้นักเรียนนำปัญหาประจำวันมาคิดวิพากษ์ วิจารณ์และหาทางแก้ปัญหา	1.76	.90	บ่อย
6	ให้นักเรียนคิดหาทางแก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้ ในชีวิตประจำวัน	1.56	.73	บ่อย
7	ให้นักเรียนตั้งปัญหาเกี่ยวกับเรื่องที่เรียน	1.76	.86	บ่อย
8	ครูเสนอแนะการแก้ปัญหา	1.90	.76	บ่อย

จากตารางที่ 17 จะเห็นว่า การแก้ปัญหาที่ครูใช้บ่อยคือ ครูนำปัญหาประจำวันมาให้นักเรียนคิดวิพากษ์วิจารณ์และหาทางแก้ปัญหา ให้นักเรียนนำปัญหาประจำวันมาคิดวิพากษ์

วิจารณ์และหาทางแก้ปัญหา ให้นักเรียนศึกษาทางแก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้ในชีวิตประจำวัน ให้นักเรียนตั้งปัญหาเกี่ยวกับเรื่องที่เรียนและครูเสนอแนะการแก้ปัญหา การแก้ปัญหาที่ครูใช้นาน ๆ ครั้งคือ ครูนำปัญหามาให้นักเรียนอภิปรายร่วมกัน ครูสร้างสถานการณ์ให้นักเรียนคิดปัญหาที่จะเกิดขึ้น และจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการแสดงบทบาท(Role play) โดยมีปัญหาให้คิด

ตารางที่ 18 การใช้อุปกรณ์ประกอบการสอน

รายการ ที่	วิธีสอนของครู	รวมชายและหญิง		
		\bar{X} (N=30)	S.D.	แปลความ
1	ครูใช้แผนผัง กราฟ สถิติ	1.06	.74	นาน ๆ ครั้ง
2	ครูใช้ภาพถ่าย ภาพเขียน และภาพจากหนังสือพิมพ์	1.66	.84	บ่อย
3	ครูใช้บัตรคำ แถบประโยค	0.50	.51	ไม่เลย
4	ครูใช้แผนภูมิสรุป	0.73	.69	นาน ๆ ครั้ง
5	ครูใช้ตัวอย่างของจริง	0.80	.81	นาน ๆ ครั้ง
6	ครูใช้วัสดุสิ้นเปลืองต่าง ๆ เช่น โหมม กระดาษสี ฯลฯ	0.66	.71	นาน ๆ ครั้ง
7	ครูใช้หนังสือพิมพ์รายวันและรายสัปดาห์ประกอบ	2.00	.87	บ่อย
8	ครูใช้เอกสาร จุลสาร วารสารจากหน่วยราชการและสำนักแถลงข่าวต่าง ๆ	1.83	.87	บ่อย
9	ครูจัดมุมหนังสือเกี่ยวกับการเมืองไว้ในห้องเรียน	0.40	.72	ไม่เลย
10	จัดป้ายนิเทศเกี่ยวกับเรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตย	0.70	.65	นาน ๆ ครั้ง
11	ให้นักเรียนอภิปรายและศึกษาจากป้ายนิเทศ	0.80	.80	นาน ๆ ครั้ง
12	ให้นักเรียนดูภาพยนตร์	0.43	.68	ไม่เลย

จากตารางที่ 18 จะเห็นว่าการใช้อุปกรณ์ประกอบการสอนที่ครูใช้บ่อยคือ ครูใช้ภาพถ่าย ภาพเขียนและภาพจากหนังสือพิมพ์ ครูใช้หนังสือพิมพ์รายวันและรายสัปดาห์ประกอบ และครูใช้เอกสาร จุลสาร วารสารจากหน่วยราชการและสำนักแถลงข่าวต่าง ๆ การใช้ อุปกรณ์ประกอบการสอนที่ครูใช้นาน ๆ ครั้งคือ ครูใช้แผนผัง กราฟ สถิติ ครูใช้แผนภูมิสรุป ครูใช้ตัวอย่างของจริง ครูใช้วัสดุสิ่งเบ็ดเตล็ดต่าง ๆ เช่น โฟม กระดาษสี ฯลฯ จัดป้ายนิเทศ เกี่ยวกับ เรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตย และให้นักเรียนอภิปรายและศึกษาจากป้าย นิเทศ และการใช้อุปกรณ์ประกอบการสอนที่ครูไม่เคยใช้เลยคือ ใช้บัตรคำแถบประโยค จัดมุมหนังสือเกี่ยวกับการเมืองไว้ในห้องเรียน และให้นักเรียนดูภาพยนตร์

ตารางที่ 19 การฝึกทักษะการมีส่วนร่วมแบบประชาธิปไตย

รายการ ที่	วิธีสอนของครู	รวมชายและหญิง		
		\bar{X} (N=30)	S.D.	แปลความ
1	ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี	2.43	.73	บ่อย
2	ให้นักเรียนวิจารณ์งานของตนเองและผู้อื่น	2.00	.87	บ่อย
3	ให้นักเรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน และยอมรับความคิดเห็นที่ดีที่สุด	2.16	.75	บ่อย
4	ให้นักเรียนอภิปรายบทบาทของนักเรียนในฐานะที่เป็นสมาชิกของครอบครัว ชุมชนและพลเมืองของชาติ	1.73	.91	บ่อย
5	ให้นักเรียนมีความกล้าที่จะแสดงความสามารถในการแสดงออก	2.10	.88	บ่อย
6	จัดสถานการณ์เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยจัดให้เหมือนหรือคล้ายกับการเลือกตั้งจริง ๆ	0.96	.96	นาน ๆ ครั้ง

ตารางที่ 19 (ต่อ)

รายการ ที่	วิธีสอนของครู	รวมชายและหญิง		
		\bar{X} (N=30)	S.D.	แปลความ
7	จัดกิจกรรมเกี่ยวกับการเลือกตั้งหัวหน้าชั้นเรียน และหัวหน้านักเรียนของโรงเรียน เช่น เกี่ยวกับการ เลือกตั้งผู้แทนราษฎร	1.63	1.13	บ่อย
8	แบ่งหมู่ให้นักเรียนไต่ทำงานเป็นกลุ่ม โดยให้ ผลัดเปลี่ยนกันเป็นผู้นำ	1.60	.93	บ่อย
9	ให้นักเรียนเปรียบเทียบผลงานระหว่างกลุ่ม	1.26	.91	นาน ๆ ครั้ง
10	ให้นักเรียนทำงานในรูปของคณะกรรมการ	1.20	.89	นาน ๆ ครั้ง

จากตารางที่ 19 จะเห็นว่าการฝึกทักษะการมีส่วนร่วมแบบประชาธิปไตยที่ครูใช้บ่อยคือ ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี ให้นักเรียนวิจารณ์งานของตนเองและผู้อื่น ให้นักเรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันและยอมรับความคิดเห็นที่ดีที่สุด ให้นักเรียนอภิปรายบทบาทของนักเรียนในฐานะที่เป็นสมาชิกของครอบครัว ชุมชน และพลเมืองของชาติ ให้นักเรียนมีความกล้าที่จะแสดงความสามารถในการแสดงออก จัดกิจกรรมเกี่ยวกับการเลือกตั้งหัวหน้าชั้นเรียนและหัวหน้านักเรียนของโรงเรียน เช่น เกี่ยวกับการเลือกตั้งผู้แทนราษฎร และแบ่งหมู่ให้นักเรียนไต่ทำงานเป็นกลุ่ม โดยให้ผลัดเปลี่ยนกันเป็นผู้นำ การฝึกทักษะ การมีส่วนร่วมแบบประชาธิปไตยที่ครูใช้นาน ๆ ครั้งคือ จัดสหศึกษาเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยจัดให้เหมือนหรือคล้ายกับการเลือกตั้งจริง ๆ ให้นักเรียนเปรียบเทียบผลงานระหว่างกลุ่ม และให้นักเรียนทำงานในรูปของคณะกรรมการ

ตารางที่ 20 การวัดผล

รายการ ที่	วิธีสอนของครู	รวมชายและหญิง		
		\bar{X} (N=30)	S.D.	แปลความ
1	ทดสอบความรู้ ก่อนสอน	1.86	.82	น้อย
2	ทดสอบความรู้ ขณะกำลังสอน	2.10	.76	น้อย
3	ทดสอบแต่ละชั้นของการสอน	2.06	.83	น้อย
4	ทดสอบเมื่อเรียนจบในแต่ละชั่วโมง	1.56	.82	น้อย
5	ทดสอบเมื่อเรียนจบแต่ละบทเรียน	1.90	.76	น้อย
6	ทดสอบเมื่อเรียนจบแต่ละหน่วย	2.06	.83	น้อย
7	ทดสอบเมื่อเรียนจบภาคการศึกษา	2.26	.87	น้อย
8	ทดสอบโดยการสนทนาซักถาม	1.73	.78	น้อย
9	สังเกตการปฏิบัติตนของนักเรียนในการทำงานกลุ่ม	1.83	.79	น้อย
10	สังเกตการปฏิบัติตนของนักเรียนในการเลือก หัวหน้าชั้นหรือผู้แทนนักเรียน	2.03	.76	น้อย
11	สังเกตการปฏิบัติงานของนักเรียน	2.06	.69	น้อย
12	สังเกตการตัดสินใจ ทกลงใจในเรื่องต่าง ๆ ของนักเรียน	1.60	.93	น้อย
13	ให้นักเรียนทำข้อสอบ	1.33	.96	นาน ๆ ครั้ง
14	ให้นักเรียนประเมินผลการเรียนของตนเอง	1.10	.71	นาน ๆ ครั้ง

จากตารางที่ 20 จะเห็นว่า การวัดผลที่ครูใช้บ่อยคือ ทดสอบความรู้ ก่อนสอน
ทดสอบความรู้ ขณะกำลังสอน ทดสอบแต่ละชั้นของการสอน ทดสอบเมื่อเรียนจบในแต่ละชั่วโมง

ทดสอบเมื่อเรียบจบแต่ละบทเรียน ทดสอบเมื่อเรียนจบแต่ละหน่วย ทดสอบเมื่อเรียนจบภาค
การศึกษา ทดสอบโดยการสนทนาซักถาม สังเกตการปฏิบัติตนของนักเรียนในการทำงานกลุ่ม
สังเกตการปฏิบัติตนของนักเรียนในการเลือกหัวหน้าชั้นหรือผู้แทนนักเรียน สังเกตการปฏิบัติ
งานของนักเรียน และสังเกตการตัดสินใจตกลงใจในเรื่องต่าง ๆ ของนักเรียน การวัดผล
ที่ครูใช้นาน ๆ ครั้งคือ ให้นักเรียนทำข้อสอบ และให้นักเรียนประเมินผลการเรียนของตนเอง

ตารางที่ ๒๔ วิธีสอนที่ครูใช้ในการพัฒนามโนทัศน์การมีส่วนร่วมทางการเมือง

รายการ ที่	มโนทัศน์การมีส่วนร่วมทางการเมือง	วิธีสอนของครูคิดเป็นร้อยละ					รวม	
		บรรยาย	สอนตาม แบบเรียน	ให้นักเรียน ค้นคว้า	ให้นักเรียน อภิปรายแสดง ความคิดเห็น	สร้างสถาน การณ์ จำลอง		การแสดง บทบาท (role play)
1	การปกครองแบบประชาธิปไตย ประชาชนมีส่วนร่วมในการ ปกครองประเทศโดยเท่าเทียมกัน	33.33 (10)	3.33 (1)		50.00 (15)	10.00 (3)	3.33 (1)	100.00 * (30)
2	ในระบอบประชาธิปไตยปัจจุบัน ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง ประเทศโดยทางผู้แทนราษฎร	33.33 (10)	6.67 (2)	26.67 (8)	16.67 (5)	10.00 (3)	6.67 (2)	100.00 * (30)
3	ประชาชนเลือกตั้งผู้แทนราษฎรไป ทำหน้าที่นิติบัญญัติและควบคุมการ ปฏิบัติงานของรัฐบาล	33.33 (10)	10.00 (3)	16.67 (5)	23.33 (7)	10.00 (3)	6.67 (2)	100.00 (30)
4	คุณสมบัติของผู้สมัครที่จะทำประโยชน์ แก่บ้านเมืองมากที่สุดและสังกัดพรรค การเมืองที่มั่นคง เป็นองค์ประกอบ ที่สำคัญในการพิจารณาตัดสินใจเลือก ตั้งผู้แทนราษฎร	36.67 (10)	6.67 (2)	6.67 (2)	36.67 (14)	3.33 (1)	-	100.00 * (30)

ตารางที่ 24 (ต่อ)

รายการ ที่	มโนทัศน์การมีส่วนร่วมทางการเมือง	วิธีสอนของครุคึกเป็นร้อยละ						รวม
		บรรยาย บรรยาย	สอนตาม แบบเรียน	ให้นักเรียน ค้นคว้า	ให้นักเรียน อภิปรายแสดง ความคิดเห็น	สร้างสถาน การณ์ จำลอง	การแสดง บทบาท (role play)	
5	ผู้แทนราษฎรที่คมีส่วนช่วยในการ ปกครองประเทศและประชาชน	30.00 (9)	3.33 (1)	26.67 (8)	36.67 (11)	3.33 (1)	-	100.00 (30)
6	การเลือกตั้งที่ประชาชนให้ความสน ใจและร่วมมือเป็นวิธีทางสำคัญไป สู่การปกครองระบอบประชาธิปไตย ที่คิได้	46.67 (14)	6.67 (2)	10.00 (3)	23.33 (7)	10.00 (3)	3.33 (1)	100.00 (30)
7	พรรคการเมืองเกิดจากการรวม กลุ่มของผู้ที่มีความคิดเห็นทางการ เมือง เศรษฐกิจ สังคมคล้ายคลึงกัน	40.00 (12)	6.67 (2)	30.00 (9)	20.00 (6)	-	3.33 (1)	100.00 (30)
8	ประชาธิปไตยเป็นผลรวมความคิดเห็น ของบุคคลต่าง ๆ ในกลุ่มชนหนึ่ง ๆ	26.67 (8)	3.33 (1)	30.00 (9)	30.00 (9)	6.67 (2)	3.33 (1)	100.00 (30)

ตารางที่ 21 (ต่อ)

รายการ ที่	มโนทัศน์การมีส่วนร่วมทางการเมือง	วิธีสอนของครูคิดเป็นร้อยละ						รวม
		บรรยาย	สอนตาม แบบเรียน	ให้นักเรียน ค้นคว้า	ให้นักเรียน อภิปรายแสดง ความคิดเห็น	สร้างสถาน การณ์ จำลอง	การแสดง บทบาท (role play)	
9	ประชาธิปไตยที่เล็กที่สุดคือระบับ ครอบครัว	40.00 (12)	-	16.67 (5)	23.33 (7)	6.67 (2)	13.33 (4)	100.00 (30)
10	ลักษณะการปกครองแบบประชาธิปไตยยอมขึ้นอยู่กับความสนใจใน ทางการเมือง การปกครองของ พลเมืองในประเทศนั้น ๆ	46.67 (14)	16.67 (5)	13.33 (4)	23.33 (7)	-	-	100.00 (30)
	รวม	36.67 (110)	6.33 (19)	17.67 (53)	29.33 (88)	6.00 (18)	4.00 (12)	100.00 (30)

หมายเหตุ เครื่องหมายดอกจัน * หมายถึงรวมแล้วอาจเกินหรือไม่ถึงร้อยเปอร์เซ็นต์ ทั้งนี้เนื่องมาจากการปัดเศษส่วน

จากตารางที่ ๔๑ พบว่าวิธีสอนที่ครูใช้ในการพัฒนา มโนทัศน์การมีส่วนร่วมทางการเมือง เกี่ยวกับการปกครองแบบ ประชาธิปไตยประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศโดยเท่าเทียมกัน ครูส่วนใหญ่ร้อยละ 50.00 ให้นักเรียนอภิปรายแสดง ความคิดเห็น อันดับรองลงมาร้อยละ 33.33 บรรยาย ร้อยละ 10.00 สร้างสถานการณ์จำลอง และวิธีสอนที่ครูใช้น้อยที่สุด ร้อยละ 3.33 เท่ากันคือสอนตามแบบเรียน และการแสดงบทบาท(role play)

ในระบอบประชาธิปไตยปัจจุบันประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศโดยทางผู้แทนราษฎร ครูส่วนใหญ่ร้อยละ 33.33 สอนแบบบรรยาย อันดับรองลงมาคือร้อยละ 26.67 ให้นักเรียนค้นคว้าร้อยละ 16.67 ให้นักเรียนอภิปรายแสดงความคิดเห็น ร้อยละ 10.00 สร้างสถานการณ์จำลองและวิธีสอนที่ครูใช้น้อยที่สุดร้อยละ 6.67 เท่ากันคือ สอนตามแบบเรียน และการแสดงบทบาท(role play)

ประชาชนเลือกตั้งผู้แทนราษฎรไปทำหน้าที่นิติบัญญัติและควบคุมการปฏิบัติงานของรัฐบาล ครูส่วนใหญ่ร้อยละ 33.33 สอนแบบบรรยาย อันดับรองลงมาคือร้อยละ 23.33 ให้นักเรียนอภิปรายแสดงความคิดเห็น ร้อยละ 16.67 ให้นักเรียนค้นคว้า ร้อยละ 10.00 เท่ากันคือสอนตามแบบเรียนและสร้างสถานการณ์จำลอง และวิธีสอนที่ครูใช้น้อยที่สุดร้อยละ 6.67 คือการแสดง บทบาท(role play)

คุณสมบัติของผู้สมัครที่จะทำประโยชน์แก่บ้านเมืองมากที่สุดและสังกัดพรรคการเมืองที่มั่นคง เป็นองค์ประกอบสำคัญในการ พิจารณาตัดสินใจเลือกตั้งผู้แทนราษฎร ครูส่วนใหญ่ร้อยละ 46.67 ให้นักเรียนอภิปรายแสดงความคิดเห็น อันดับรองลงมาคือ ร้อยละ 36.67 บรรยาย ร้อยละ 6.67 เท่ากันสอนตามแบบเรียนและให้นักเรียนค้นคว้า และวิธีสอนที่ครูใช้น้อยที่สุดเพียงร้อยละ 3.33 คือการสร้างสถานการณ์จำลอง

ผู้แทนราษฎรที่มิมีส่วนช่วยในการปกครองประเทศและประชาชน ครูส่วนใหญ่ร้อยละ 36.67 ให้นักเรียนอภิปรายแสดง ความคิดเห็น อันดับรองลงมาคือร้อยละ 30.00 บรรยาย ร้อยละ 26.67 ให้นักเรียนค้นคว้า และวิธีสอนที่ครูใช้น้อยที่สุดร้อยละ 3.33 เท่ากันคือ สอนตามแบบเรียน และการสร้างสถานการณ์จำลอง

การเลือกตั้งที่ประชาชนให้ความสนใจและร่วมมือ เป็นวิถีทางสำคัญไปสู่การปกครองระบอบประชาธิปไตยที่ดีได้ ครูส่วนใหญ่ ร้อยละ 46.67 สอนแบบบรรยาย อันดับรองลงมาคือร้อยละ 23.33 ให้นักเรียนอภิปรายแสดงความคิดเห็น ร้อยละ 10.00 เท่า กันคือ ให้นักเรียนค้นคว้า และสร้างสถานการณ์จำลอง ร้อยละ 6.67 สอนตามแบบเรียน และวิธีสอนที่ครูใช้น้อยที่สุดร้อยละ 3.33 คือการแสดงบทบาท (role play)

พรรคการเมืองเกิดจากการรวมกลุ่มของผู้ที่มีความคิดเห็นทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม คล้ายคลึงกัน ครูส่วนใหญ่ ร้อยละ 40.00 สอนแบบบรรยาย อันดับรองลงมาคือร้อยละ 30.00 ให้นักเรียนค้นคว้า ร้อยละ 20.00 ให้นักเรียนอภิปราย แสดงความคิดเห็น ร้อยละ 6.67 สอนตามแบบเรียน และวิธีสอนที่ครูใช้น้อยที่สุดร้อยละ 3.33 คือการแสดงบทบาท (role play)

ประชาธิปไตยเป็นผลรวมความคิดเห็นของบุคคลต่าง ๆ ในกลุ่มชนหนึ่ง ๆ ครูส่วนใหญ่ร้อยละ 30.00 เท่ากัน ให้นักเรียนค้น คว้า และให้นักเรียนอภิปรายแสดงความคิดเห็น อันดับรองลงมาคือร้อยละ 26.67 บรรยาย ร้อยละ 6.67 สร้างสถานการณ์ จำลอง- และวิธีสอนที่ครูใช้น้อยที่สุดร้อยละ 3.33 เท่ากันคือ สอนตามแบบเรียน และการแสดงบทบาท (role play)

ประชาธิปไตยที่เล็กที่สุดคือระดับครอบครัว ครูส่วนใหญ่ร้อยละ 40.00 สอนแบบบรรยาย อันดับรองลงมาคือร้อยละ 23.33 ให้นักเรียนอภิปรายแสดงความคิดเห็น ร้อยละ 16.67 ให้นักเรียนค้นคว้า ร้อยละ 13.33 การแสดงบทบาท (role play) และวิธีสอนที่ครูใช้น้อยที่สุดร้อยละ 6.67 คือสร้างสถานการณ์จำลอง

ลักษณะการปกครองแบบประชาธิปไตยย่อมขึ้นอยู่กับความสนใจในทางการเมืองและการปกครองของพลเมืองในประเทศ นั้น ๆ ครูส่วนใหญ่ร้อยละ 46.67 สอนแบบบรรยาย อันดับรองลงมาคือร้อยละ 23.33 ให้นักเรียนอภิปรายแสดงความคิดเห็น ร้อยละ 16.67 สอนตามแบบเรียนและวิธีสอนที่ครูใช้น้อยที่สุดร้อยละ 13.33 คือให้นักเรียนค้นคว้า

เมื่อพิจารณาแยกตามวิธีสอนแบบต่าง ๆ พบว่า วิธีสอนที่ครูส่วนใหญ่ใช้ร้อยละ 36.67 คือบรรยาย อันดับรองลงมาคือ ร้อยละ 29.33 ให้นักเรียนอภิปรายแสดงความคิดเห็น ร้อยละ 17.67 ให้นักเรียนค้นคว้า ร้อยละ 6.33 สอนตามแบบเรียน ร้อยละ 6.00 สร้างสถานการณ์จำลอง และวิธีสอนที่ครูใช้น้อยที่สุดร้อยละ 4.00 คือการแสดงบทบาท (role play)

